

9.4.2017

valtiovarainministerio@vm.fi
hannu.koivurinta@vm.fi
sari.keinanen@vm.fi

Viite Lausuntopyyntönnö 13.3.2017 (VM/535/03.01.00/2017) lakiesityksestä Hansel Oy -nimistä osakeyhtiötä koskevan lain muuttamisesta

Lausunto Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus (Eksote) ilmoittaa lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Yhtiön tehtävät

Asiakkaille tuotettavan, hankintasopimuksiin liittyvän asiantuntijapalvelun lisääminen Hansel Oy:n tehtäviin on perusteltua lakiesityksen 2 §:ssä kuvatulla tavalla.

Myös asiakkaille tuotettavien hankintatiedon käsittely- ja analysointipalvelujen ja näihin liittyvien teknisten ratkaisujen lisääminen Hansel Oy:n tehtäviin on lähtökohtaisesti perusteltua. Säännöksen perusteluissa on todettu, että lähtökohtana kuitenkin olisi, että maakunnat harkitsevat itsenäisesti tarpeensa hankintatoimen kehittämisen palvelujen käyttöön. Tätä on tarkennettu toteamalla, että tarkoituksena ei ole kuitenkaan luoda Hanselille yksinoikeutta hankintatiedon käsittelyyn ja analysointiin, vaan mahdollistaa palvelun käyttö.

Viimeksi mainittuun muutokseen liittyy olennaisesti lakiin lisättäväksi ehdotettu uusi 5 § hankintatiedon käsittelyyn liittyvästä tietojensaanti- ja käsittelyoikeudesta. Viimeksi mainittu säännös on perustelujen mukaan tarpeellinen 2 §:n 2 momentin mukaisen hankintatieto- ja analysointitehtävän toteuttamiseksi. Ehdotetun 5 §:n mukaan 3 §:n 1 momentin mukaisten hankintayksiköiden on luovutettava salassapitosäännösten estämättä yhtiölle hankintojen tehokkaan ja taloudellisen toteuttamisen ja tiedon analysoinnin kannalta välttämättömät laskutus-, tilaus- ja toimittajatiedot sekä tiedot hankintamääristä, hinnoista ja suunnitelmista.

Jos säännöksen perusteena on hankintatieto- ja analysointitehtävän toteuttaminen, niin sitten tietojen luovutusvelvollisuuden tulisi koskea vain asiakkaana olevia hankintayksiköitä. Säännöksen sanamuodon voi kuitenkin tulkita siten, että se koskisi kaikkia mahdollisia määritelmän mukaisia hankintayksiköitä. Tätä ei voi pitää perusteltuna ottaen huomioon säännöksen tarkoitus.

Jos tietojensaanti- ja käsittelyoikeuden taustalla on tarve saada valtakunnallista tietoa valtion hankintayksiköiden hankintatiedoista, niin sitten oikeus pitää

9.4.2017

perustella toisin. Jos säännöksen tarkoituksena on esityksen mukaisesti vain mahdollistaa hankintatieto- ja analysointitehtävän toteuttaminen, niin sitten sen pitäisi koskea vain Hansel Oy:n asiakkaana olevia hankintayksiköitä.

Asiakkaat

Maakuntien, maakuntien liikelaitosten, maakuntien valakunnallisten palvelukeskusten ja muiden maakuntien hankintayksiköiden lisääminen yhtiön asiakkaiksi ehdotetun 3 §:n 1 momentin mukaisesti on perusteltua.

Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti yhtiön asiakas voisi olla myös sellainen julkisoikeudellinen laitos, johon maakunta, maakunnan liikelaitos, maakuntien valtakunnallinen palvelukeskus tai muu maakunnan hankintayksikkö käyttää määräysvaltaa rahoituksen taikka nimittämisosoikeuden perusteella. Tällainen julkisoikeudellinen laitos voi perustelujen mukaan olla esimerkiksi maakunnan ja kunnan yhteisesti omistama hankintayksikkö, johon maakunta käyttää määräysvaltaa suuremman omistusoikeuden johdosta tai maakuntalakiehdotuksen 125 §:n tarkoittama valtakunnallisen palvelukeskuksen tytäryhtiö.

Pykälän 2 momentin perusteluissa on todettu, että hankintalain ja Hansel-lain mukaan yhteishankintayksikön asiakkaita voivat olla vain hankintayksiköt, siten esimerkiksi valinnanvapauden piiriin kuuluvat organisaatiot, jotka eivät ole hankintayksiköitä, eivät myöskään voisi olla yhtiön asiakkaita, vaikka ne muuten täyttäisivät 2 momentin edellytykset.

Perusteluista ei tarkemmin ilmene mihin organisaatioihin tällä viitataan tai mitä tarkoitetaan valinnanvapauden piiriin kuulumisella. Jos tällä tarkoitetaan maakunnan omistamaa yhtiötä, joka tuottaa suoran valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluja, niin ratkaisu on kilpailuneutraliteetin näkökulmasta perusteltu. Suoran valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluja tuottavan yksityisen yhtiön ei tarvitse kilpailuttaa hankintojaan hankintalain mukaisesti, joten on loogista, että myöskään maakunnan omistaman, suoran valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluja tuottavan yhtiön ei tarvitse näin tehdä. Suhteessa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin perustelu vaikuttaa ristiriitaiselta.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 5 §:n 2 momentissa on todettu, että edellä 1 momentin 4 kohdassa julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta ja:

1) jota rahoittaa pääasiallisesti 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö;

9.4.2017

- 2) jonka johto on 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetun hankintayksikön valvonnan alainen; taikka
- 3) jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö nimeää yli puolet.

Maakunnan omistama, valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottava yhtiö, täyttää käsittääksemme viimeksi mainitut kriteerit. Tästä syystä olisi syytä tarkentaa säädösten tai vähintään perusteluissa mitä tarkoitetaan valinnanvapauden piiriin kuuluvilla organisaatioilla, jotka eivät ole hankintayksiköitä.

Keijo Siiskonen
Hallintojohtaja